

stubbar uttaneftir

Starustíðin longd

Stjóri fyrir amerikansku hermegina í Europa, Alexander Haig, generalur, sum eisini er ovasti fyrir Nato-hermegini í Vestureuropa, hefur fingið starvstíð sína longda við teimum árum. Tað er Gerald Ford, forseti, sum hevur ríkið avgerð um hetta. Jimmy Carter, sum tekur við forsetastarvinum í Hvítu Húsum 20. januar, hevur tó møguleika at seta avgerð Fords úr gildi.

Deyðareusing

Ákærumyndugleikarnir hava kravt deydareusing yvir teir vesturtýskarar, sum hava verið í rættinum í Izmir í Turkalandi. Teir eru ákærðir fyrir at hava smuglað hasj.

Tokvanlukka

Minst eitt fólk lat liv og fleiri vórðu særð, tá trý tok rendu saman við jarnbreytastøðina í vesturtýska býnum Brunswick friggjadagin. Vanlukka hendi, tá tvey góðstok og eitt ferðafólkatok stoyttu saman. Orsøkin til vanlukku er ókend.

Ætlanir um stórálop

Tann litta tjóðskaparrørslan í Namibia, SWAPO, hevur ætlanir at gera eitt umfatandi álop í Namibia, skrivar suðurafrikanska blaðið Rand Daily Mail.

Blaðið skrivar, at atsóknin er ætlað at verða seinast í juni mánaða næsta ár, og at tjóðskaparrørslan kann vænta hernaðarligan stuðul úr Eystureuropa og úr summum londum í Latínamerika. Blaðið endurgevur keldur sínar úr teirri deildini av SWAPO, sum stendur fyrir partisantiltøkum mótevgis afrikanska trygdarpolitinum í Namibia.

Verja íbúgvvarnar

Trygdarráðið hjá ST hevur biðið Ísrael um at verja íbúgvvarnar í teimum hersettum arabisku økjum og gera tað lættari hjá teimum, sum eru flýdd úr økjum, at venda aftur.

Sagt verður, at trygdarráðið ber stóran ótta fyrir núverandi støðuni í teimum hersettum økjum.

Sovjetiski handilsflotin

Sovjetiski handilsflotin er nú so stórur, at hann tilsamans fermir 19,3 milliónir tons, tá skip undir 100 tons ikki eru tikið við. Eftir fimmáraætlunini 1976–80 verða nýggj farmaskip bygd til tilsamans 5.000.000 tons dw.

Við skipið tvørtur um Sovjetsamveldið

Í 1980 fer tað at bera til at sigla tvørtur um Sovjetsamveldið úr Eystursjónum til Persisku Víkina. Hesin nýggi vatnvegur verður tikið í brúk í sambandi við at Tjeboksary-vatnorkuverkið verður liðugt í 1980. Høvuðsteinurin verður siglingarrennan millum Eystursjógvinn og Volgu (Volgo-Baltkanalin), sum varð liðugtbygd longu í 1960-unum. Tann nýggja siglingarleiðin verður samanbundin við Donau, sum frammanundan er týðandi miðeuropeisk flutningsæðr við 100 milliónum tons um av góðsi um árið. Og uppaftur størri týðning fær Volgo-Baltsiglingarleiðin, tá Rín-Donau rennan verður liðug í 1981. Tá verður teinurin millum Norðsjógvinn og Svartahavið stytur til 3200 km.

Bilbýurin við Kamaánna

Fyri seks árum síðani búðu 39.000 fólk í Naberesjnye Tjelny við Volgu. Nú eru 230.000. Miðalaldurin er 25 ár, og brúðleypini og nýføðingarnir eru fleiri enn í øllum øðrum sovjetiskum býum av somu stødd. Orsøkin er Kama-lastbilaverksmiðjan við Volgu-hjáanna. Umleið 70 ymsir tjóðskapur eru at finna millum arbeidsfólkið á Kama-verksmiðjunum.

Studentur dripin

Ein studentur varð skotin og 50 aðrir særðir undir einum samanbresti millum politi og lesandi við Sri Lanka universitetið í farnu viku. Hendin fór fram á Peradeniya-universitetsøkinum einar 100 kilometraruttan fyrir høvuðsstaðin Colombo, upplýsa politikeldur.

Samanbrestirnir komu í, tá politiið royndi at spjæða studentar og starvsfólk, sum hava mótmælt uttan fyrir universitetið teir seinastu dagarnar. Keldurnar upplýsa, at politiið byrjaði skjótingina, tá studentarnir gjørdur mótalop, eftir at politiið hevði nýtt lurkar og tágass móti studentunum.

Bumbuálop

Í teimum bygdu økjum í vestara parti av Beirut, sum eru undir eftirliti av vinstra-bólum og palestinarum, varð herfyri eitt bumbuálop. Sambært útvarpið í Beirut létu fleiri fólk liv, meðan onnur vórðu særð.

Útvarpið heitti eisini á øll fólk í hesum økjum um at halda seg innandura.

Sigurin hjá Carter ger støðuna truplari:

Báðir partar gera seg til reiðar til nýtt stríð í Miðeystri

Í Jerusalem og teimum arabisku høvuðsstøðunum verður gjørt klárt til eitt nýtt stríð — tað fimta, síðan Ísrael varð stovnað sum ríki

Um kríggj brestur á, velst um hvørja støðu Jimmy Carter, nýggi forsetin í USA, tekur. Undir valstríðnum lovaði Carter at styðja Ísrael. Hetta sigst at vera orsøkin til, at Sadat hevur givið uttanríkismálaráðharranum, Ismail Fahmi, boð um at endurtaka tað góða samstarvið, sum var millum Sovjetsamveldið og Egyptaland.

Fahmi og sovjetiski uttanríkismálaráðharrin, Andrej Gromyko, hava fyrir stuttum havt fundir í Bulgaria. Hesir fundir hava havt við sær, at uttanríkismálaráðharrin í USA, Henry Kissinger, er farin at óttast fyrir, at Sovejtsamveldið aftur fer at náa somu støðu í teimum arabisku londunum, og at OPEC, tey oljuframleiðandi londini, fara at seta prísirnar á olju upp við 10–15 prosentum. Tað tykist, sum borgarastrið-

Forsetin í Egyptalandi Anwar el-Sadat fyrireikar seg til kríggj

id í Libanon var høvuðsevnið á fundinum hjá arabisku stjórnmálafólki.

Forsetismálaráðharrin Ísraels Yitzhak Rabin fyrireikar seg til kríggj

arleiðarunum í Cairo fyrir stuttum. Eisini varð tosað nógv um avleiðingarnar av forsetaválinum í USA. Á fundinum roknaðu menn við, at eitt demokratiskt stýri í USA fer mótevgis stýrinum hjá Ford og Kissinger ikki at nýða ísraelsmenn at binda frið, og tí er minni møguleiki til staðar fyrir, at Ísrael fer av teimum hertiknu arabisku økjum.

Toppfundurin samdist um, at allur sínámillum ófriður skal stöðgast, tí tað er líkt til, at Miðeystur er komið í somu støðu, sum fyrir fáum árum síðani, tá tað endaði við stríði.

Sadat hevur sagt, at fekk USA ikki Ísrael aftur av teimum hersettum økjum, fóru arabaralondini at nýta aðrar hættir. Hvørjir hesir hættir eru, skilt av teimum avgerðum, sum vórðu tiknar á fundinum í Riyadh, um sama mundi, sum fundurin í Cairo varð hildin, at øll arabara londini skulu vaksa um hernaðarligu útgerðina. Um eitt nýtt kríggj brestur á í Miðeystri, skulu øll arabisku herliðini setast undir eina leiðslu av tí egyptiska verjumaðlaráðharranum, Gamassi.

Ísrael er tó ikki ófyrireikað. Eisini teir hava ókt um hernaðarligu útgerðina í stóran mun.

Helsingfors-avtalurnar ikki nóg mikið

Friðurin í Europa skal tryggast við eini framhaldandi samarbeiðsavtalu millum eystur og vestur, heldur formaðurin í tí vesturtýska javnaðarflokkinum, fyrrverandi samveldiskanslarin Willy Brandt.

Hendan áskoðan hjá Brandt kom til sjóndar í eini grein, sum umboðsmenninir á fundinum hjá teimum europeisku javnaðarflokkinum hildu. Skráin á fundinum, sum varð hildin í Amsterdam um vikuskiftið, var friður og tryggleiki.

15 javnaðarflokkar í Europa vóru umboðaðir á fundinum, sum ein talsmaður fyrir hálendska flokkin setti. Hann segði, at friðartingingarnar í Helsingfors seinasta ár bert vóru ein byrjan. Tær eru bert

ein liður í eini umfevnandi politiskari ætlan, segði hann.

Bretski verjuráðharrin, Fred Mulley, helt, at ræðupolitikkurin, id hevur verið furdur líka síðan annar heimsbardagi endaði, má halda upp at nú. Hann helt, at í staðin átti ein veruligur linkingarpolitikkur at verði furdur.

Willy Brandt sigur í greinini, at gongdin síðan tingingarnar í Helsingfors, hevur verið positiv, men aftaná tingingarnar í Beograd í 1977 má munandi niðurskurður í herliðunum í Europa fara fram.

Tað vóru ikki bert javnaðarmenn, sum hildu fund um vikuskiftið. Bert 50 km haðani hildu liberalir politikkarar fund um m.a. stórrí samarbeiði millum flokkarnar.

